

breken, waarmee de samenstellers zich van een belangrijke markt hebben beroofd. Opmerkelijk is wel dat de bundel uitgerekend met het nummer 'België' van Henk Westbroek eindigt...

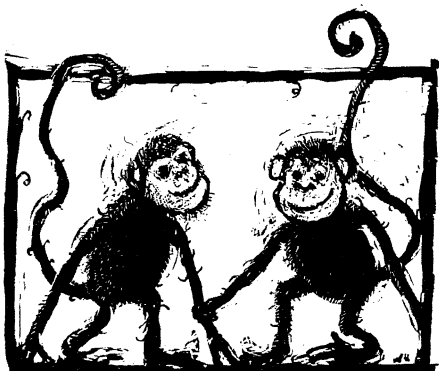
Nog een enkel woord over de arrangementen. Bij de meeste oudere liedjes zijn de begeleidingen functioneel, gemakkelijk in de vingers vallend en muzikaal correct. Vaak echter smak ik naar wat meer harmonische fantasie en pianistisch raffinement. In het bijzonder geldt dit voor de begeleidingen van de popliedjes die soms simplistisch en nogal grauw zijn. Gezien dat aspect zou ik pianodocenten niet direct aanraden met deze bundels aan de gang te gaan. Aan de andere kant is het wel een handig boek om in de kast te hebben staan om leerlingen te laten zingen en spelen op een verloren moment in de les of als basis voor improvisatie.

CL

De Haske - Hal Leonard, ISBN 978-90-431-2830-1.

Astrid Krusselbrink – Apen en Beer, een dierenalfabet

Een voltreffer! Dat was mijn conclusie na het doorspelen van *Apen en Beer, een dierenalfabet* van de hand van de bekende Nederlandse componiste Astrid Krusselbrink. Het is een boekje voor amateurs die minimaal twee jaar les hebben, zo staat in het voorwoord vermeld. De stukjes zijn muzikaal zo overtuigend, origineel en uitdagend dat een volwassene er evenveel plezier aan zal beleven ze te spelen als het jongste kind. Daarbij is de vormgeving subliem. Het boek is uitgegeven in een ringbandje en voorzien van een zeer stevige, oranje kunststofkaf. Artistiek schitterend zijn de vele illustraties, vermoedelijk linoleumsneden, waarin alle dieren worden afgebeeld. Hier was illustrator Wim Hofman voor verantwoordelijk.

Het bundeltje bevat 33 korte stukken waarin 26 dieren in alfabetische volgorde, van apen tot en met zwanen, worden uitgebeeld. Dat er meer stukjes dan dieren zijn komt doordat van een aantal dieren naast de soloversie een versie voor vierhandig, twee piano's en zelfs twaalfhandig is opgenomen. Dat maakt het boekje ook inzetbaar in de groepsles.

Ondergetekende ervoer het als een verademing dat de componist niet van de gemakkelijk in het gehoorliggende aan pop verwante stijl gebruik maakte die tegenwoordig zoveel te vinden is in beginliteratuur. Astrid Krusselbrink koos voor een eigentijds idioom, dat wellicht soms nog het dichts bij Bartóks *Mikrokosmos* staat, maar dat toch een heel eigen geluid heeft.

De composities zijn overwegend vanuit één thema of motief gedacht, dat op uiterst plastische wijze een beeld oproept van het betreffende dier, zijn bewegingen, natuurlijke omgeving of het geluid dat het produceert, zonder kitscherig te worden. De componiste exploreert het gehele klavier, van de laagste tot de hoogste toon en gebruikt een veelheid aan speelmannieren en kleuren. Vaak zijn maatsoorten onregelmatig, kruisen de handen elkaar of is de notatie bitonaal. Het boekje appelleert sterk aan de ontwikkeling van de grove motoriek van de speler en het studeren van deze stukjes kan tot een enorme vrijheid ten opzicht van het klavier leiden.

In aantal gevallen bevatten de stukken *extended techniques* (zie het artikel van Luk Vaes elders in dit blad), zoals *glissandi* en het stom ingedrukt houden van toetsen. Dat laatste gebeurt in 'Naaktslak', waarin de rechterhand beginnend met het tegelijk aanslaan van de vijftonige cluster c-d-e-f-g steeds een seconde naar beneden glijdt, zonder dat de tonen hoorbaar aangeslagen mogen worden. Zowel klankmatig als qua fysieke beweging is het een perfecte imitatie van het voortglijden van dit glibberige dier.

In 'Muggen' moet de leerling behalve een trapsgewijze melodielijn spelen, deze ook in een canon van een hele seconde trillend mee-neuriën, als het gezoem van een mug; muzikaal is dat een leerzaam klusje met een heel leuk eindresultaat als het lukt. Dit stukje mag ook door meerdere spelers worden uitgevoerd, wat het misschien wat gemakkelijker maakt. Een komisch theatraal effect introduceert de componiste in 'Uil'. Na een motief dat het ge-hoehoe van de uil nabootst volgt steeds een maat rust, waarin de speler het hoofd schielijk naar rechts of links moet draaien, zoals een uil dat ook kan doen. Andere stukjes zijn wat traditioneler, maar niet

minder smaakvol en nuttig tegelijk! Deze bundel zal gretig aftrek vinden bij docenten die naar eigentijds en toch aansprekend materiaal zoeken.
CL

Donemus Special Series. Music Center The Netherlands Amsterdam, www.mcn.nl.

German Okoenev - Regenboog Pianostukken voor kinderen

Een van de interessantste ontwikkelingen in de post-perestrojkatijd in Rusland was de enorme belangstelling voor muziek van componisten die in de roerige jaren na de revolutie van 1917 Sovjet Rusland verlieten. Hun vertrek had gevolgen voor hun muziek, die samen met de componisten voorgoed uit de Russische muziekgeschiedenis leek te verdwijnen.

Nu de namen van de meeste componisten en pianisten uit het begin van de twintigste eeuw in ere zijn hersteld, krijgen ook de componisten uit de jaren van de zogenaamde Brezjnev-stagnatie de kans om herontdekt te worden. En de grillige ontwikkeling van de Russische en Sovjet (muziek)geschiedenis kennend, kunnen we zeker zijn dat er nog veel onbekende en verassende pianomuziek in de staatsbibliotheken, muziekuitgeverijen en archieven ligt begraven.

De onlangs opnieuw uitgegeven werken van German Okoenev (1931-1973) komen uit

de archieven van de staatsuitgeverij *Sovjet Komponist* en het privé-archief van Okoenevs weduwe. De in Leningrad geboren Okoenev studeerde piano en compositie aan het conservatorium in zijn geboortestad, en werd er op zijn 33ste tot docent compositie benoemd. Zijn oeuvrelijst vermeldt 2 symfonieën, 2 balletten, een orkestsuite, enkele vocale en koorwerken, 2 pianocycli, 12 preludes voor piano, een concert voor piano en kamerorkest en *Poème* voor viool en piano. Al deze werken werden in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw bij mondjesmaat uitgevoerd, vaak dankzij de steun van de Okoenevs compositiedocent Dmitri Sjostakovitsj. Na de tragische dood van de componist, die op zijn 42ste verjaardag aan de gevolgen van de autoongeluk overleed, raakten ze snel in vergetelheid.

In september 2009 hoorde ik de muziek van German Okoenev voor de eerste keer. Tijdens het pianoforum en pianofestival op Rhodos speelde de pianiste en musicologe Galina Ovsjankina uit St.Petersburg een programma met een selectie uit *Twaalf preludes* (1959). De preludes bleken geïnspireerd te zijn door de muzikale folklore van Kirgizië, waar Okoenev na zijn afstuderen als docent compositie werkte, en maakten een heel grote indruk op alle aanwezigen door de ongewone ritmische intonaties, oriëntaalse elementen en duidelijk hoorbare klankimitaties van nationale volksinstrumenten.

Helaas had Ovsjankina slechts één exemplaar van alle uitgaven met werken van Okoenev, en deze werden tussen de geïnteresseerden verdeeld volgens het principe 'wie het eerst komt, het eerst maakt'. Hoewel ook ik snel was, en het me nog net lukte om *12 Preludes* en de *Suite voor twee piano's en slagwerk* te bemachtigen, ging het pianoalbum met kinderstukken naar de veel snellere pianodocente uit Athene, die er bezit van nam voordat ik het zelfs in het oog kreeg. Ik kreeg wel de kans om dit album door te bladeren zodat ik kon zien wat ik gemist had.

Okoenev componeerde het album *Regenboog (Raduga)* na zijn kennismaking met de pedagogische ideeën van Béla Bartók. In Bartóks *Mikrokosmos* zag hij niet alleen een geslaagde combinatie van folkloristische elementen met de hedendaagse muziektaal maar ook een 'samenvatting van een artistieke methode van de componist'. De *Mikrokosmos* inspireerde Okoenev tot het schrijven van een vergelijkbare pianocycclus waarin hij, volgens Ovsjankina, een dialoog met de Hongaarse pedagoog aanging.

In tegenstelling tot Bartók kiest Okoenev voor titels die het programmatische idee van een

